

LABHAIRT

FILEANTA

Stòrlann
Nàiseanta na Gàidhlig

Anns a' phasgan seo gheibhear taghadh de dh'earrannan a fhuairleadh anns na meadhanan – bho phàipearan-naidheachd agus bhon eadar-lìon. Gu ìre mhòr 's e aonad airson sgilean labhairt a thoirt air adhart a tha seo, ach còmhla ri sin tha cothroman ann airson obair leughaidh, sgrìobhaidh agus rannsachaidh.

Ma thathar ga mheas freagarrach, faodaidh luchd-teagaisg am pasgan a chleachdadh leis an luchd-ionnsachaidh. Tha mòran obrach anns a' phasgan, is mar sin bidh cothrom aig luchd-teagaisg taghadh a dhèanamh a rèir suidheachadh na sgoile. Faodar cur ris a' phasgan ma tha sin iomchaidh.

SÙIL AIR SPÒRS

- Leugh na h-earrainnean seo – A, B agus C.
- Dèan nota de fhaclan/abairtean sam bith air nach eil thu eòlach agus bheir an tidsear seachad mìneachadh far a bheil sin iomchaidh.
- Nuair a tha tuigse agad air a h-uile facal, freagair na ceistean airson earrainn A, B agus C.

EARRANN A

An t-ionnsachadh òg...

An lùib a liuthad sgeulachd thogarrach a chunnaic sinn aig Geamannan a' Cho-fhlaitheis thairis air an t-seachdain mu dheireadh, tha fios nach eil gin a thug uiread de dheòir gu ar sùilean ri Erraid Davies òg à Sealtainn. Thug mi iomradh oirre an t-seachdain seo chaidh mar am farpaisiche a b' òige riamh aig Alba sna geamannan agus nach dìochuimhnichheadh i seo gu bràth. Uill, faodaidh i a-nis a ràdh gur i an t-Albannach as òige a thog bonn aig Geamannan a' Cho-fhlaitheis às dèidh dhi bonn umha a thogail san amar-snàmh.

Aig dìreach trì bliadhn' deug a dh'aois tha e iongantach na tha an nighean bheag seo air a dhèanamh, agus cuimhnich cuideachd gu bheil ciorram oirre air sàillibh 's nach eil aice ach pàirt dhen chnàimh ann an tè dhe na cruachainn aice. Bho aois ceithir gu ochd bha i ann an cathair-cuibhle, ach beagan bhliadhnaichean air adhart bhon uair sin tha a h-ainm air bilean an t-sluaigh air feadh an t-saoghail às dèidh na rinn i san amar-snàmh aig Tollcross Didòmhnaich seo chaidh. Tha an saoghal mòr a' feitheamh oirre a-nis agus ma chumas i a' dèanamh adhartas, agus cò aig a tha fios cia mheud bonn a thogas i sna bliadhnaichean a tha romhainn.

EARRANN B

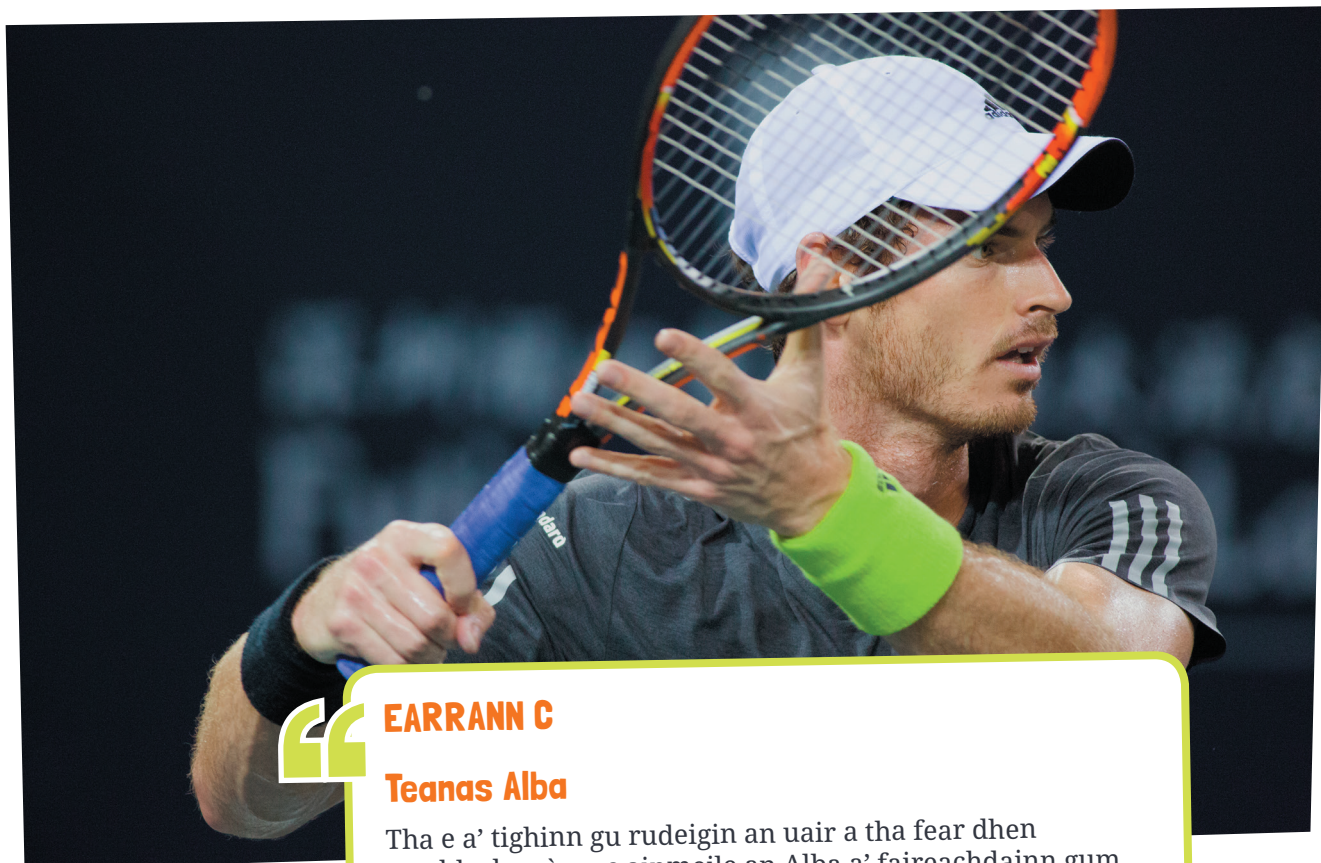
Spòrs le Ciorram aig cridhe nan Geamachan

Bha aon rud eile a chòrd rium mu dheidhinn sin cuideachd, agus b' e sin mar a bha Hannah Miley a' brosnachadh Erraid diogan mus robh aice fhèin ri leum dhan amar agus bonn umha eile a thogail. Tha sin a' sealltainn mar a tha an luchd-spòrs àbhaisteach air gabhail ris an fheadhainn le ciorram a tha mar phàirt dhen sgioba aca, agus thàinig sin a-steach orm a-rithist anns a' Velodrome aig Sir Chris Hoy an latha roimhe sin an uair a thog Niall Fachie agus Craig MacIllEathain an dara bonn òir aca air a' bhaidhsagal.

Às dèidh na rèis mu dheireadh aca thionndaidh fear dhen luchd-amhairc a bha rim thaobh agus thuirt e nach robh e air a thuigsinn chun an sin gun robh Fachie – a tha gann san fhradharc – a' farpais le ciorram. Ann an sùilean an duine seo bha Fachie mar lùth-chleasaiche sam bith eile, agus airson neach-spòrs le ciorram nach e sin a tha iad ag iarraidh – gun tèid gabhail riutha mar neach àbhaisteach sam bith eile? Tha e a' dearbhadh gur e an co-dhùnadh ceart a bh' ann spòrs ciorram no para sports a chur air an aon chlàr ris na spòrsan àbhaisteach, agus mar a chunna sinn uair eile Diluain aig Pàirce Hampden, tha am poball a cheart cho moiteil às a' bhonn òir a thog Libby Clegg 's a tha iad às an dusan eile a chaidh a chosnadh roimhe sin. Seo an t-slighe air adhart agus tha mi an dòchas gun dèan na Geamannan Oilimpigeach an aon rud a-nis.

1. Bha Erraid Davies iomraiteach airson dà adhbhar aig Geamannan a' Cho-Fhlaitheis ann an 2014. Lorg iad sin anns an earrainn.
2. Mìnich na briathran, 'Tha an saoghal mòr a' feitheamh oirre a-nis'.
3. Thoir seachad dà eisimpleir a tha ag innse mar a bhathar a' gabhail ri daoine le ciorram aig Geamannan a' Cho-Fhlaitheis.
4. Lorg abairt san earrainn a tha ag innse dhuinn beachd an ùghdair air a' chuspair.

EARRANN C

Teanas Alba

Tha e a' tighinn gu rudeigin an uair a tha fear dhen teaghlach spòrs as ainmeile an Alba a' faireachdainn gum feum e tighinn a-mach agus càineadh poblach a dhèanamh air a' bhuidhinn, Teanas Alba. A rèir choltais b' e cuspair a bha seo air an do bhruidhinn Jamie agus Andy Moireach còmhla rim màthair Judy thairis air saor-làithean na Nollaige, agus cho-dhùin iad nach robh faisg uimhir gu leòr ga dhèanamh gus togail air dìleab nam bràithrean, gu sònraichte Andy, ann a bhith a' brosnachadh teanas an Alba.

Tuigidh mi carson a tha Jamie air tighinn a-mach leis an dragh a bha air. Tha e dhen bheachd nach eil gu leòr ga dhèanamh airson goireasan a thogail far am faod òigridh teanas a chluich a-staigh, seach a-muigh, agus tha Teanas Alba fhèin air aideachadh nach eil iad air an t-adhartas a bhiodh iad ag iarraidh fhaicinn. Ged a tha iad air còrr is £4.5m a chosg air goireasan teanas a-muigh bho 2012, tha iad ag aideachadh nach tig air adhart ach ceithir dhen dusan pròiseact a bha san amharc sna ceithir bliadhna a tha romhainn airson goireasan a-staigh air sàillibh cion ionmhais.

A rèir Teanas Alba, chosgadh sin £11.3m agus chan eil an t-airgead ann. Cha bhithinn airson a bhith ro chruaidh air Teanas Alba an seo oir 's e buidheann cuideachaidh agus chan e buidheann maoineachaidh a th' ann. Thàinig a' mhòr-chuid dhen £4.5m a chosg iad air goireasan ùr san dà bhliadhna mu dheireadh bho sportscotland, buidheann maoineachaidh Riaghaltas na h-Alba, agus Comann

Teanas Alba – a' leantainn

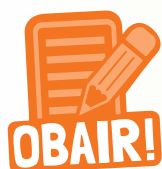
Nàiseanta an Teanas, an LTA, leis a' chòrr a' tighinn bho ùghdarrasan ionadail agus buidhnean eile.

Ach tha mi a' smaointinn gum biodh e cothromach faighneachd carson nach deach smaointinn air goireasan a-staigh an uair a chuir iad na pròiseactan eile sin air adhart? Chan eil mi ag ràdh gum bu chòir dhaibh a bhith air togalaichean a chur suas far am faodadh tu teanas a chluich ann an droch shìde, ged a bhiodh sin math, ach tha fios gum faodadh iad a bhith air smaointinn mu dheidhinn dhòighean anns am b'urrainn còmhach no bubble a chur air raointean a leigeadh le daoine teanas a chluich an uair nach eil an aimsir freagarrach?

Chan eil agad ach coimhead air na seachdainean mu dheireadh gus faicinn cho dona 's a dh'fhaodas an t-side a bhith an seo an Alba, ach na dhèidh sin, tha e a' failleachdain air buidhnean leasachaidh, chan ann a-mhàin ann an teanas, goireasan a thogail a leigeas le daoine spòrs a chluich ann an àiteachan seasgair an uair nach urrainn dhaibh cluich a-muigh. Theirig gu dùthchannan fuara eile, leithid Innis Tìle, agus tha goireasan dhen t-seòrsa seo aca air feadh na dùthcha, rud a tha a' ciallachadh gu bheil a h-uile duine a' faighinn a' chothrom as fheàrr pàirt a ghabhail ann an spòrs. 'S e rud math a tha seo a thaobh slàinte is fallaineachd, ach tha e cuideachd a' ciallachadh gum faod an fheadhainn leis an tàlant as motha na sgilean aca a ghleusadh gun a bhith a' strì an aghaidh nan siantan tro mhìosan a' gheamhraidh.

Tha mi làn chinnteach gu bheil an t-uabhas òigridh air feadh Alba a tha ag iarraidh leantail ann an lorgan Andy Mhoirich, am pearsa spòrs as ainmeile dhen ghinealach againne. Airson a' mhòr-chuid dhiubh sin, cha tèid an ùidh sin nas fhaide na cur-seachad, ach ma tha e a' ciallachadh daoine le bodhaigean agus inntinnean nas fallaine, nach eil sin fhèin a' dol a shàbhaladh nam milleanan do Sheirbheis na Slàinte sna bliadhnaichean a tha romhainn? Agus cò aig a tha fios nach eil rionnag no dhà eile ann a dh'fhaodadh leantail ann an lorgan a' Mhoirich, ach mura toir sinn dhaibh an cothrom as fheàrr, tha cunnart ann nach tèid làn bhrath a ghabhail air dìleab sàr neach-spòrs na h-Alba.

(An dà earrainn le Ailig O' Henley, bhon làrach-lìn:
<http://www.bbc.co.uk/radionangaidheal> - air an giorrachadh).

1. Ciamar a tha an earrann seo caran eadar-dhealaichte bhon chiad tè?
2. Sgrìobh na puingeas as cudromaiche a tha an t-ùghdar a' cur air adhart anns an earrainn.
3. Tha am facal 'dìleab' a' nochdadh anns a' chiad pharagraf agus anns a' pharagraf mu dheireadh. Cleachd co-theacsa an fhacail anns an dà shuidheachadh airson brìgh an fhacail a mhìneachadh.
4. A bheil thu fhèin ag aontachadh ris an ùghdar? Thoir do bheachd.

Taghadh a h-uile duine neach-spòrs ainmeil air choireigin. Rannsaicheadh iad air an eadar-lìon agus ullaicheadh gach sgoilear pìos goirid airson program rèidio mun neach-spòrs a thagh iad. Faodaidh an clas càch a chèile a mheasadh. Faodaidh sibh an duilleag-measaidh a th' air an ath dhuilleig a chleachdadh, mas e ur toil.

Dèan rannsachadh mu na h-adhartasan a th' air tighinn air spòrs airson daoine le ciorram anns na bliadhnaichean mu dheireadh agus libhrig don chlas am fiosrachadh a lorg thu tro thaisbeanadh no powerpoint. Faodaidh tu agallamhan/pìosan film/dealbhannan a chleachdadh.

Seo làraich-lìn a bhios feumail :

<http://paralympics.org.uk/>

<http://parasport.org.uk/>

<http://www.gameonscotland.org/glasgow2014/events/parasport/>

Sgrìobh artaigil airson pàipear-naidheachd air a' chuspair 'Goireasan Spòrs san Sgìre Agam'. Inns mu na feumalachdan a th' aig an sgìre agad fhèin a thaobh goireasan spòrs. Thoir iomradh air goireasan sam bith a th' agaibh an-dràsta agus inns dè na leasachaidhean a tha dhìth. Cleachd fiosrachadh de gach seòrsa airson taic a thoirt dhan argamaid a tha thu a' dèanamh. Faodaidh tu cuideachd mapa-inntinn a chleachdadh coltach ris an fhear a th' aig deireadh a' phasgain seo.

'Goireasan Spòrs san Sgìre Agam'

Ullaichibh prògram rèidio mu ghoireasan spòrs anns an sgìre agaibh fhèin. Dèanaibh agallamhan le sgoilearan agus feadhainn nas sine. Bruidhnibh cuideachd ri daoine le ùghdarras, me comhairliche /oifigear spòrs/ceannard-sgoile. Na biodh eagal oirbh gearan a dhèanamh, ma tha sin iomchaidh. Cha leig am prògram a leas a bhith nas fhaide na fichead mionaid. Mas e ur toil, faodaidh sibh film a dhèanamh an àite program rèidio. Thoiribh sùil air an làrach-lìn seo:

 <http://filmg.co.uk>

DUILLEAG-MEASaidh

An do chùm e ris a' chuspair?

An do chùm i ris a' chuspair?

An robh deagh structar aige?

An robh deagh structar aice?

An robh beachdan ùra agus inntinneach aige?

An robh beachdan ùra agus inntinneach aice?

An robh a bheachdan soilleir agus an robh adhbharan aige air an son?

An robh a beachdan soilleir agus an robh adhbharan aice air an son?

An robh briathrachas freagarrach aige?

An robh briathrachas freagarrach aice?

An do chleachd e diofar dhòighean air an aon rud a ràdh?

An do chleachd i diofar dhòighean air an aon rud a ràdh?

An deach a thuigsinn gu furasta?

An deach a thuigsinn gu furasta?

An do dh'atharraich e a ghuth, a dhòigh-labhairt agus an t-astar aig an robh e a' bruidhinn gu h-èifeachdach?

An do dh'atharraich i a ghuth, a dhòigh-labhairt agus an t-astar aig an robh i a' bruidhinn gu h-èifeachdach?

An robh e a' coimhead ris an luchd-èisteachd?

An robh i a' coimhead ris an luchd-èisteachd?

LÙTH ATH-NUADHACHAIL

- Leugh an dà earrainn seo – Earrann A agus Earrann B.
- Dèan nota de fhaclan/abairtean sam bith air nach eil thu eòlach agus bheir an tidsear seachad mineachadh far a bheil sin iomchaidh.
- Nuair a tha tuigse agad air a h-uile facal, freagair na ceistean airson an dà chuid, Earrann A agus Earrann B.

EARRANN A

“Tòrr iarrtasan airson thuathan-gaoithe

Tha Comhairle Streap na h-Alba ag ràdh gu bheil beanntan prìseil na dùthcha ann an cunnart bho iarrtasan dealbhachaidh airson thuathan-gaoithe. Tha a' bhuidheann a tha a' riochdachadh luchd-streap is coiseachd ag ràdh gu bheil na h-iarrtasan air a bhith "a' taomadh" a-steach bho chionn ghoirid.

A rèir na buidhne, tha luchd-leasachaidh air planaichean airson sia pròiseactan mòra a chur air adhart taobh a-staigh dìreach cola-deug air a' mhìos seo. Tha dragh air a' bhuidhinn gun cuireadh na planaichean suas ri 235 crann-gaoithe suas air talamh a tha gu ìre mhor gun leasachadh sam bith.

Thuirt Àrd-oifigear na buidhne, Daibhidh Gibson, gu bheil na roinnean dealbhachaidh aig na h-ùghdarrasan ionadail a' dol fodha leis an àireimh de dh'iarrtasan bho chionn ghoirid. Dh'iarr e cuideachd gun rachadh riaghailtean ùra a chur an gnìomh a chumas smachd air na sgìrean far am biodh leasachaidhean den t-seòrsa seo ceadaichte.

(Bho làrach-lìn BBC Naidheachdan:
<http://www.bbc.co.uk/naidheachdan> - 31 An t-Iuchar 2012)

1. Dè tha 'a' taomadh' ag innse dhut mu bheachd Comhairle Streap na h-Alba air iarrrasan airson thuathan-gaoithe?
2. Dè an abairt anns a' pharagraf mu dheireadh a tha a' cur an cèill an aon seòrsa beachd?
3. 'S e beachd bho aon taobh den chonnsaid a tha seo. Ciamar a gheibheadh tu a-mach an fhirinn mu na pròiseactan seo?
4. Carson a tha Daibhidh Gibson ag iarraidh riaghailtean ùra?

EARRANN B

Buannachd dha tuathan-gaoithe nan eilean?

Dh'ainmich Rùnaire an Lùth, Ed Davey, gun tig àrdachadh air an t-subsaid a gheibh companaidhean a stèidhicheas tuathan-gaoithe anns na h-Eileanan Siar, an Arcaibh agus ann an Sealtainn airson na chruthaicheas iad de dhealan.

A' bruidhinn aig co-labhairt nan Lib Deamach ann an Glaschu, dhearbha Mgr Davey gun tèid an t-sùim a gheibh companaidhean airson gach megawatt de dhealan a chruthaicheas iad gach uair a thèid le pròiseactan anns na h-eileanan sin a chur an àirde bho £100 gu £115. Thuirt e gun dèan seo cùisean nas fhasa do chompanaidhean airson a dhol air adhart le tuathan-gaoithe anns na sgìrean sin, agus gun cruthaich e obraichean.

Thuirt Ceannard Chomhairle nan Eilean Siar, Aonghas Caimbeul, ge-tà, gum feumar tuilleadh rannsachaidh a dhèanamh feuch a bheil an t-àrdachadh a dh'ainmich Rùnaire an Lùth mòr gu leòr.

"'S e an rud a dh'fheumas sinn a dhèanamh a-nis, obrachadh a-mach a bheil an t-àrdachadh mòr gu leòr mu choinneamh na chosgais e do chompanaidhean an lùth a thoirt gu tìr-mòr, agus airson an càball fhaighinn," thuirt e.

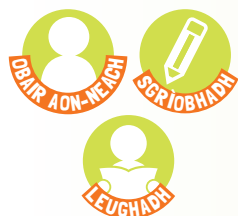
Thuirt e gur e an càball airson lùth a thoirt gu tìr-mòr fhathast an rud as deatamaiche.

'S iad a-mhàin pròiseactan lùth ath-nuadhachail air tìr a gheibh buannachd bhon sgeama subsaid ùr.

(Bhon làrach-lìn BBC Naidheachdan: www.bbc.co.uk/naidheachdan - 16 An t-Sultain 2013)

1. Dè an naidheachd mhath a bh' aig Ed Davey do na h-eileanan aig a' cho-labhairt ann an Glaschu agus dè na buannachdan a bhiodh ann air sgàth na naidheachd?
2. Carson a bha teagamh aig Aonghas Caimbeul mu na sùimean a dh'ainmich Davey?
3. Am beachd Aonghas Caimbeul, dè an rud as cudromaiche airson thuathan-gaoithe anns na h-eileanan?
4. Minich na briathran, 'pròiseactan lùth ath-nuadhachail'.

Dèanaibh rannsachadh air an eadar-lìon mu bhuidhnean àrainneachd is eile a tha a' cur an aghaidh phlanaichean airson thuathan-gaoithe. Taghaibh dhà de na buidhnean sin agus dèanaibh liosta de na h-adhbharan a tha iad a' cur air adhart an aghaidh mhuilnean-gaoithe ann an sgìrean eadar-dhealaichte. Nuair a bhitheas sibh deiseil libhrigibh am fiosrachadh a lorg sibh don chlas tro thaisbeanadh/powerpoint.

Seo làraich-lìn a bhitheas feumail:

- <http://www.countryguardian.net>
- <http://www.scotlandagainstspin.org>

Tha planaichean air tighinn am follais airson tuath-gaoithe a thogail faisg ort. Sgrìobh litir gu pàipear-naidheachd ionadail a' cur taic ri, no a' cur an aghaidh a' phròiseact. Dèan cinnteach gu bheil puingean làidir agad a tha a' neartachadh d' argamaid.

Obair Eile

- Leughaibh an earrann seo.
- Dèanaibh nota de fhaclan/abairtean sam bith air nach eil sibh eòlach agus bheir an tidsear seachad mìneachadh far a bheil sin iomchaidh.
- Nuair a tha tuigse agaibh air a h-uile facal, dèanaibh an dà ghnìomh a th' aig deireadh na h-earrainn 'Lùth ath-nuadhachail a' fàs' air duilleag 12.

“ Lùth ath-nuadhachail a' fàs

Tha fàs air tighinn air gnìomhachas lùth ath-nuadhachail na h-Alba sa bhliadhna mu dheireadh, a rèir fhigearan ùra bhon bhuidhinn Scottish Renewables. Tha iad ag ràdh gu bheil 11,695 duine ann an Alba ag obair làn-ùine san roinn – suas 5% bho an-uiridh – agus gu bheil mu 1,500 dhiubh sin air a' Ghàidhealtachd agus anns na h-Eileanan.

Thuir Àrd Mhanaidsear a' Phoileasaidh aig Scottish Renewables, Joss Blamire: “Tha na figearan ùra seo a' sealltainn gu bheil gnìomhachas a' chumhachd ath-nuadhachail air a bhith ann am fàs cunbhalach a thaobh na tha de dhaoine a' faighinn cosnadh ann, a dh'aindeoin na bliadhna mhì-chinntich a bha ann.

Sheall an rannsachadh gu bheil 39% de luchd-obrach ath-nuadhachail ag obair air tuathan-gaoithe air tìr, 21% aig tuathan-gaoithe aig muir, agus gu bheil 9% an urra ri lùth na mara agus bith-lùth. Tha na tha de dhaoine a tha a' faighinn cosnadh sa ghnìomhachas air fàs barrachd na tha eaconamaidh na h-Alba san fharsaingeachd.

De na companaidhean dhan deach faighneachd anns an rannsachadh, thuir 54% gun robh iad an dùil barrachd dhaoine fhadadh sa bhliadhna a tha romhainn. Thuir 42% nach tigeadh atharrachadh air na tha iad a' fastadh de dhaoine. Cha robh ach 1.6% an dùil daoine a chur bhuapa.

“Chan e a-mhàin gu bheil barrachd dhaoine air am fastadh ann an lùth ath-nuadhachail na bha riamh roimhe, ach tha misneachd mhòr ann mu na tha ri teachd don ghnìomhachas,” thuir Mgr Blamire.

(Bhon làrach-lìn BBC Naidheachdan:
<http://www.bbc.co.uk/naidheachdan> - 14 Am Faoilleach 2014)

Dèanaibh rannsachadh air an eadar-lìon mu chòig dòighean eadar-dhealaichte airson lùth ath-nuadhachail a chruthachadh. Faighibh a-mach mu na buannachdan agus na h-eas-bhuannachdan a tha co-cheangailte ris gach aon aca. Faodaidh sibh an clàr air an ath dhuilleig a chleachdadh mas e ur toil. Nuair a bhios sibh deiseil, taghaibh neach-labhairt bhon bhuidhinn agaibh airson toradh ur n-obrach a libhrigeadh don chlas.

Bidh na làraich-lìn seo feumail:

<http://www.renewableenergyworld.com/rea/tech/green-power>

http://www.bbc.co.uk/schools/gcsebitesize/geography/energy_resources/energy_rev2.shtml

<http://www.renewablesguide.co.uk/primary-types-of-renewable-energy>

Seòrsa Lùth	Buannachdan	Eas-bhuannachdan
Lùth na Gaoithe		
Lùth na Grèine		
Lùth na Mara		
Lùth Dealan-Uisge		
Bith-lùth		

Dèanaibh deasbad eadar dà chàraid mun mholadh a leanas: “S e lùth ath-nuadhachail an t-slighe air adhart do dh’Alba”. Bidh aon chàraid a’ bruidhinn airson a’ mholaidh agus an dithis eile a’ dol na aghaidh. Thoiribh ùine gu leòr dhuibh fhèin ro-làimh airson puingean a thogail a bheir taic don taobh agaibh. Ullaichibh na h-òraidean gu math agus faodaidh sibh cuireadh a thoirt do luchd-ionnsachaidh Gàidhlig eile san sgoil tighinn a dh’èisteachd ribh agus ceistean a chur oirbh. Aig deireadh an deasbaid faodaidh an luchd-èisteachd bhòtadh airson an sgioba a b’ fheàrr a rinn. Gheibh sibh fiosrachadh mu dheasbad BT Alba agus bhidiothan air an làrach-lìn seo:

<http://www.deasbadbtalba.com>

LÈIRMHEAS AIR NOBHAIL

- Leugh an lèirmheas seo.
- Dèan nota de fhaclan/abairtean sam bith air nach eil thu eòlach agus bheir an tidsear seachad mìneachadh far a bheil sin iomchaidh.
- Nuair a tha tuigse agad air a h-uile facal, freagair na ceistean.

“**‘Feur Buidhe an t-Samhraidh’ le Tim Armstrong (Sandstone Press 2014)**

Chaidh leabhar tlachdmhor, ùr, “Feur Buidhe an t-Samhraidh” fhoillseachadh le Lasag bho chionn ghoirid. Tha beagan eòlais agam air an ùghdar, Tim, a bhuineas do Seattle, oir bha sinn air a’ chiad bhliadhna aig an aon àm ann an Sabhal Mòr Ostaig bho chionn 12 bliadhna. Tha Tim an-dràsta a’ fuireach ann an Camas Cros, baile fearainn ri taobh Eilean Iarmain, far a bheil mòran de luchd-obrach an t-Sabhail a’ còmhnaidh, agus grunnan eile ann aig a bheil Gàidhlig Shlèite fhèin. Theirinn gu bheil a’ bhlàth’s a’ bhuil aig an sin air an sgrìobhadh aige. Mo bheannachd air, oir chan e rud soirbh e do neach-ionnsachaidh gnàth-fhaclan Gàidhlig a thogail agus an cleachdadh ann an suidheachaidhean iomchaidh. Ach ’s ann a tha an t-ùghdar comasach seo air sin a dhèanamh agus barrachd, ann a bhith a’ sgrìobhadh sgeulachd bheothail mu dheidhinn turas còmhlain-ciùil à Alba tron Mhìdwest agus oidhche chiogailteach, chunnartach aig dithis de na buill – am prìomh character, Colman, a tha a’ gabhail nòisean de Sheonag, à Glaschu.

Tha an t-uirsgeul meanmnach, goirid seo (73 duilleagan) air a dhealbhadh do dheugairean. Saoilidh mi gu bheil e freagarrach do luchd-ionnsachaidh o ìre eadar-mheadhanach gu ìre adhartach cuideachd – òg ann no às – oir gheibhear eadar-theangachadh Beurla air cuid de na h-abairtean aig bonn cha mhòr gach duilleig. A bharrachd air sin, tha geàrr-iomradh Beurla aig toiseach gach caibideil. Mar ghille òg a’ fàs suas an Alba, bha mi buailteach gabhail ris a h-uile rud a bha mi a’ faicinn ann am filmichean Hollywood mar nithean a dh’fhaodadh

'Feur Buidhe an t-Samhraidh' – a' leantainn

tachairt uair sam bith air turas-rathaid sna Stàitean Aonaichte – gum faodadh cunnart le gunnaichean, srainnsearan 's leis a' phoileas èirigh agus an ceòl a chur air feadh na fìdhle mun cnagadh tu cnò. Tha an leabhar seo na shamhla den t-seòrsa sgeòil sin air a bheil sinn uile eòlach, ach tha e sgrìobhte sa chiad phearsa, le sin, ionnsaichidh sinn mu na tha a' dol tro inntinn Cholmain agus tha seo a' toirt blas fìrinneach don sgeul.

'S e an rud as cudromaiche dhomh mun leabhar gu bheil am plota air a dheagh fhilleadh ri chèile, 's gu bheil a' Ghàidhlig spreigearra, siùbhlach, agus gu bheil seagh anns a h-uile tachartas. Ged a dh'fheumas Colman agus Seonag a dhol far an rathaid gus teicheadh bhon phoileas 's bhon robair aig a bheil iad an sàs, chan eil an sgeul a' dol far an rathaid uair sam bith. Gabhaidh an leabhar ceannach o Chomhairle nan Leabhraichean, agus tha leabhar ficsean saidheans le Tim, "Air Cuan Dubh Drilseach", ri fhaighinn cuideachd.

Le Steaphan MacRisnidh

(Bho 'An Naidheachd Againne', Comunn Gàidhealach Ameireaganach – ACGA – An Samhradh 2014)
<http://www.acgamerica.org/>

1. A bheil e cudromach gu bheil MacRisnidh ag innse dhuinn beagan mun ùghdar anns a' chiad pharagraf? Dè do bheachd?
2. Minich an seantans a leanas bhon chiad pharagraf: 'Theirinn gu bheil a' bhlàth 's a' bhuil aige seo air an sgrìobhadh aige.'
3. Dè an sgil shònraichte a th' aig an ùghdar air a bheil MacRisnidh a' toirt iomradh anns a' chiad pharagraf?
4. Dè na nithean a tha a' dèanamh an leabhair freagarrach do luchd-ionnsachaidh?
5. Dè an rud annasach a tha MacRisnidh ag innse mu dheidhinn fhèin anns an dara paragraf?
6. Sgrìobh dà eisimpleir de dh'uaim às an earrainn seo.
7. Minich na h-abairtean seo anns a' pharagraf mu dheireadh a tha ag innse dhuinn mu phlota an leabhair: 'air a dheagh fhilleadh ri chèile', 'seagh anns a h-uile tachartas'.
8. A bheil an sgrìobhadair ag innse gu leòr dhuinn mun phlota? Dè do bheachd?

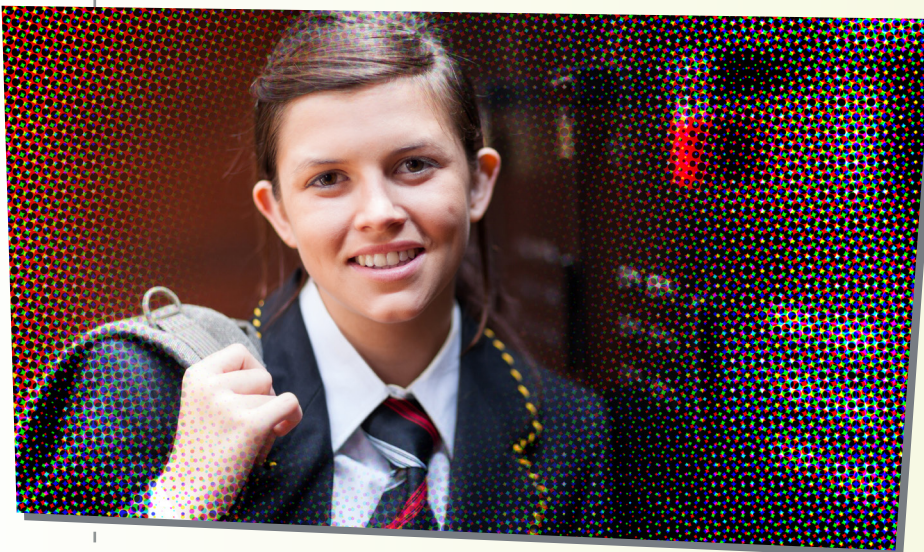
Sgrìobh lèirmheas air nobhail (Beurla no Gàidhlig) a leugh thu o chionn ghoirid agus a chòrd riut. Inns beagan mun phlota agus thoir iomradh air sgilean sgrìobhaidh sònraichte a tha follaiseach anns an leabhar. Seall mar a rinn an sgrìobhadair an stòiridh cho inntinneach.

A h-uile mìos tha am prògram 'Leugh an Leabhar' air a chraoladh air Radio nan Gàidheal. Anns a' phrògram tha aoighean a' toirt am beachd air leabhraichean Beurla agus Gàidhlig, agus is math is fhiach èisteachd ris. Gheibhear gach prògram an dèidh làimh air an làrach-lìn seo:

 <http://www.bbc.co.uk/programmes/b0512qmk>

Sgrìobh lèirmheas air nobhail (Beurla no Gàidhlig) a leugh thu o chionn ghoirid agus a chòrd riut. Inns beagan mun phlota agus thoir iomradh air sgilean sgrìobhaidh sònraichte a tha follaiseach anns an leabhar. Seall mar a rinn an sgrìobhadair an stòiridh cho inntinneach.

LÈIRMHEAS AIR NOBHAIL

- Leugh an earrann seo.
- Dèan nota de fhaclan/abairtean sam bith air nach eil thu eòlach agus bheir an tidsear seachad mìneachadh far a bheil sin iomchaidh.
- Nuair a tha tuigse agad air a h-uile facal, freagair na ceistean.

Beachd Ailein

Chan eil teagamh nach eil cuid a fhuair thairis air dùbhlann mòr air choreigin nam beatha dualtach a bhith feall-chràbhach aig amannan, agus saoilidh mi gu bheil seo sònraichte fìor mun fheadhainn aig an deach air miann tombaca a cheannsachadh. Tha fios agam gu bheil seo fìor oir tha mi mothachail gu bheil mi fhìn bho àm gu àm ciontach a bhith car ro mhoiteil gun deach agam air sgur a smocadh an dèidh còrr is trithead bliadhna! Cha robh e idir soirbh! Bha grèim làidir aig an tombaca orm, agus bha mi ri siogaraits, siogàrs, agus mu dheireadh, fad bhliadhnaichean, ris a' phìob agus cho trom oirre is gun robh mo bhean ag ràdh nach robh i a' tighinn às mo bheul ach nuair a bha mi ag ithe 's a' cadal!

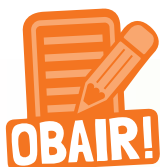
Chan eil cuimhne agam a-nis carson a cho-dhùin mi feuchainn ri sgur; saoilidh mi gun robh grunn adhbharan ann, eadar mo shlàinte fhìn agus dhaoine eile, agus cosgais. Bheirinn fad latha ag innse dhuibh mun liuthad oidhirp is innleachd a dh'fheuch mi gus mo mhiann air an tombaca a mhùchadh. Fhuair mi buaidh mu dheireadh, ach fad bhliadhnaichean nan tachrainn ri duine a' smocadh pìob air an t-sràid, cha mhòr nach toireadh fàileadh cùbhraidh an tombaca orm tòiseachadh a-rithist. 'S iomadh latha a ghabh mi aithreachas gun do thòisich mi riamh air an tombaca. 'S e an leisgeul a th' agam, gun robh a' mhòr-chuid de na fir a' smocadh nuair a bha mi òg, agus corra bhoireannach cuideachd, ach 's e feadhainn far Ghalltachd.

Beachd Ailein – a’ leantainn

Mar a dh’aidich mi mar-thà, dh’fhàs am fear a thug bliadhnaichean a’ gànrachadh àrainneachd dhaoine eile le ceò tombaca feall-chràbhach mu smocadh chàich, gu sònraichte ann an àitichean bìdh no taighean-seinnse. Chan eil cuimhn’ agam cuin a chunnaic mi cuideigin a’ smocadh pìob, agus bho thàinig an lagh an aghaidh smocadh ann an ionadan poblach, tha an saoghal againn air atharrachadh gu tur. Bìdh cuimhne agaibh air an ùpraid a bh’ ann nuair a chuir an Riaghaltas ann am Pàrlamaid ùr na h-Alba romhpa an reachd an aghaidh smocaidh a chur an gnìomh, agus na h-argamaidean gun cuireadh seo crìoch air saorsa agus deamocrasaidh! Ach dh’obraich e, agus tha sinn beò ann an saoghal nas fhallaine an-diugh ged a tha mòran fhathast a’ smocadh ri linn ’s gur e sin an rùn pearsanta, no air sgàth nach deach aca air sgur.

Biodh sin mar a bhitheas, tha mise làidir den bheachd gu bheil e iomchaidh nach bi ìomhaigh tharraingeach air pacaidean tombaca a’ tàladh ghinealaichean ùra gus an cleachdadh.

(Le Ailean Caimbeul, Tìm an Òbain, 29 Faoilleach 2015)

1. Lorg ceithir abairtean anns an earrainn a tha ag innse dhuinn gu robh an t-ùghdar miannach air an tombaca?
2. Tha am facal, feall-chràbhach a’ nochdadh dà thuras san earrainn. Cleachd co-theacsa an fhacail anns an dà shuidheachadh airson a bhrìgh a mhìneachadh.
3. Dè an abairt a tha ag innse dhuinn gum b’ fheàrr leis an ùghdar nach robh e a-riamh air tòiseachadh a’ smocadh?
4. Dè tha an abairt seo ag innse dhuinn mu fhaireachdainnean an ùghdair: am fear a thug bliadhnaichean a’ gànrachadh àrainneachd dhaoine eile?
5. Dè do bheachd air na briathran seo aig deireadh an dara paragraf: ...agus corra bhoireannach cuideachd, ach ’s e feadhainn far Ghalltachd?
6. Dè am beachd a th’ aig an ùghdar air an lagh a chuir Riaghaltas na h-Alba ann an gnìomh, agus dè na bheachd-san na h-atharrachaidhean bu mhotha a thàinig air beatha dhaoine air a sgàth?
7. Dè tha a’ dèanamh dragh dhan ùghdar a thaobh na h-òigridh?
8. A bheil thu fhèin ag aontachadh ris an ùghdar? Thoir do bheachd air a’ chuspair.

Bruidhnibh ann am buidhnean mun atharrachadh a th' air tighinn air beatha dhaoine bho chaidh smocadh a thoirmeasg ann an Alba ann an 2006 agus ann an Sasainn ann an 2007.

Faodaidh sibh a dhol air an eadar-lìon airson fiosrachadh fhaighinn mun chuspair. Taghaibh neach-labhairt airson beachd na buidhne a thoirt seachad nuair a bhios sibh deiseil.

Dèanaibh deasbad eadar dà chàraid mun mholadh a leanas: “Chan eil còir aig an Riaghaltas a bhith a’ gabhail gnothaich ri saorsa phearsanta dhaoine”. Bidh aon chàraid a’ bruidhinn airson a’ mholaidh agus an dithis eile a’ dol na aghaidh. Thoiribh ùine gu leòr dhuibh fhèin ro-làimh airson puingean a thogail a bheir taic don taobh agaibh. Ullaichibh na h-òraidean gu math agus faodaidh sibh cuireadh a thoirt do luchd-ionnsachaidh Gàidhlig eile san sgoil tighinn a dh’èisteachd ribh agus ceistean a chur oirbh. Aig deireadh na deasbaid faodaidh an luchd-èisteachd bhòtadh airson an sgioba a b’ fheàrr a rinn. Gheibh sibh fiosrachadh mu dheasbad BT Alba agus bhidiothan air an làrach-lìn seo:

 <http://www.deasbadbtalba.com>

FÈISEAN

- Leugaibh Earrann A agus Earrann B.
- Dèanaibh nota de fhaclan/abairtean sam bith air nach eil sibh eòlach agus bheir an tidsear seachad mìneachadh far a bheil sin iomchaidh.
- Nuair a tha tuigse agaibh air a h-uile facal, dèanaibh na gnìomhan aig deireadh Earrann B.

EARRANN A – Dè tha ann am Fèis?

Thairis air an trithead bliadhna a dh'fhalbh tha am facal Fèisean air tighinn gu bhith a' ciallachadh iomairt nam Fèisean; grunnan fhèisean airson a bhith a' teagasg nan ealain ann an Gàidhlig, gu h-àraid do dhaoine òga, agus a tha a-nis a' dol air adhart air feadh Alba.

Is e Fèis cothrom do dhaoine tighinn còmhla gus na sgilean aca sna h-ealain Ghàidhlig a leasachadh – tro òrain, dannsa, dràma, agus ceòl traidiseanta air iomadh seòrsa ionnstramaid. Tha an teagasg fosgailte do na h-uile agus spòrsail, ach tha e cuideachd proifeiseanta agus èifeachdach. Tha fòcas na h-obrach airson a' mhòr-chuid de Fhèisean air fèis bhliadhnail a mhaireas fad seachdain, ach tha barrachd agus barrachd Fhèisean a' tabhann prògram làn de chlasaichean fad na bliadhna airson an tionnsachadh a chumail a' dol.

Thàinig iomairt nam Fèisean gu buil nuair a bha buidheann de phàrantan agus de dhaoine eile ann am Bharraigh – Mgr Cailean MacAonghais, an tr Aonghas Dòmhnallach, Ceana Chaimbeul agus Iseabail T Dhòmhnallach nam measg – a' gabhail uallach gun robh na traidiseanan ionadail a' bàsachadh agus nach robh clann an eilein ag ionnsachadh mu cheòl traidiseanta trom foghlam foirmeil. Airson dèiligeadh ri seo chaidh a' chiad Fèis Bharraigh a chumail air an eilean ann an 1981.

EARRANN A – Dè tha ann am Fèis? – a’ leantainn

Ri linn is cho soirbheachail 's a bha a' chiad Fhèis seo, stèidhich iomadh coimhearsnachd eile tro Alba air fad, tachartasan coltach ri seo. An-diugh tha 45 dhiubh ann, gach tè air a stiùireadh leis a' choimhearsnachd agus a rèir feumalachdan ionadail. Tha luchd saor-thoileach fhathast aig cridhe a' mhòr-chuid de na Fèisean ionadail.

Tha na sgilean a tha air an teagasg aig na Fèisean mar phàirt phriseil de fhoghlam neo-fhoirmeil dhaoine òga, mar a tha air a dhearbhadh leis an ìre de dh'obair shaor-thoileach agus de thaic bho phàrantan a chithear anns na coimhearsnachdan. Ach 's e an rud as cudromaiche gu bheil a' chlann fhèin a' cur luach air na tha iad a' faighinn a-mach às na Fèisean. Aig ìre nàiseanta tha na Fèisean air am faicinn mar aon de na h-iomairtean ealain as soirbheachaile ann an Alba.

Tha mòran dhaoine air an tarraing gu ionnsachadh agus cleachdadh na Gàidhlig tro bhith a' dol an sàs ann an diofar raointean de shaoghal nan ealan Ghàidhlig, bho cheòl, òrain agus dannsa gu dràma agus litreachas. Tha prògraman rèidio agus telebhisein gan tarraing cuideachd, cho math ri ceanglaichean eachdraidheil agus dùthchasach.

Tha na h-ealain Ghàidhlig nas tarraingiche na bha iad riamh agus tha luchd-ciùil agus seinneadairean à saoghal na Gàidhlig a-nis am measg feadhainn a tha a' togail dhuaisean nàiseanta uair is uair.

Tha grunn fhèisean agus thachartasan eile ann an saoghal ealain na h-Alba a tha tarraingeach agus a' toirt taic do luchd-ealain na Gàidhlig, leithid Blas, Am Mòd Nàiseanta Rìoghail, Fèis Cheilteach Innse Gall, Fèis Dhùn Èideann, Piping Live agus Celtic Connections ann an Glaschu.

(Bho làrach-lìn Fèisean nan Gàidheal, <http://www.feisean.org/> air atharrachadh agus air a ghiorrachadh)

EARRANN B

FÈIS CELTIC CONNECTIONS LE ISEABAIL T NICDHÒMHNAILL

Cha robh an aimsir idir coibhneil aig deireadh na seachdain sa chaidh. Mar sin, gu mì-fhortanach, cha b' urrainn dhomh tadhal air an fhèis gu toiseach na seachdain, nuair a dh'fhàs na rathaidean beagan na bu shàbhailte.

Ghabh mi an cothrom seasamh a-steach air farpais Danny Kyle Dimàirt, far an cuala mi ceòl a bha glè mheasgaichte a thaobh nòs agus ire. Bha e follaiseach gu bheil seinneadairean a bhios a' gabhail òrain a rinn iad fhèin, mar as trice le taic giotàr, gu mòr ann am fasan. Feumaidh mi aideachadh gun do dh'fhàs mi car searbh dhiubh, on a tha ceòl dhen t-seòrsa sin cho cumanta, fiù 's air sràidean a' bhaile. A bharrachd air sin, tha uimhir dhe na h-òrain a thèid a-steach air aon chluais agus a-mach air an t'èile o nach eil rud sam bith sònraichte unnta a ghlacas aire an luchd-èisteachd.

De na chuala mi, b'i an tè a b' fheàrr a chòrd rium Jasmine Nic Phàidein à Pàislig. Tha guth annasach aice, a dh'fhaodas a bhith fìor chumhachdach mar a tha guth Adele, ach a dh'fhaodas cuideachd a bhith air leth binn aig amannan. Deagh ghuth sùbailte do cheòl pop.

Fhuair “Mìorbhail nam Beann”, a tha stèidhichte air na h-òrain aig Donnchadh Bàn, moladh mòr aig Blas, ach b'e seo a' chiad chothrom aig muinntir Ghlaschu a' chuir seo fhaicinn. Bu mhath a b' fhiach e, oir bha dealbhan, bhidio, ceòl, òrain, aithris (on Bhrigadier Iain MacPhàrlain), agus cuideachd beagan fealla-dhà, air an tarraing ri chèile ann an dòigh a bha fìor chruthachail. Bha Eòghainn MacEanraig gu sònraichte ri mholadh air son na rinn e de dh'obair ag ionnsachadh rann an dèidh ranna de Ghàidhlig nach robh idir furasta, a bharrachd air a bhith a' fìdhleireachd 's a' piobaireachd. Chòrd an ceòl ùr a chruthaich Iain MacPhàrlain rium gu mòr, oir bha na puirt ùra aig Iain làidir gu leòr gun iarradh luchd-ciùil eile a bhith gan ionnsachadh.

Bha an ceòl-taic dha na h-òrain eadar-dhealaichte on àbhaist, agus thug e sealladh ùr dhuinn air chomath'sabhanafuinn 's a' bhàrdachd ann an òrain Dhonnchaidh Bhàin. Chuir a' chluich aig Hamish Napier air a' phiàna, agus Eòghainn Robastan air a' ghìotàr, ris a seo gu mòr.

Taing dhuibh, 'illean.
(Bhon Albannach 24 Faoilleach 2015)

Dèan rannsachadh air Fèisean nan Gàidheal agus dèan taisbeanadh no powerpoint dhan chlas mun obair a tha a' bhuidheann seo a' dèanamh air feadh Alba. Faodaidh tu agallamhan/pìosan film/dealbhannan a chleachdadh. Inns mar a tha fèisean eile a' cur taic ri obair Fèisean nan Gàidheal. Tha an làrach-lìn <http://www.feisean.org>/ loma-làn fiosrachadh feumail.

No

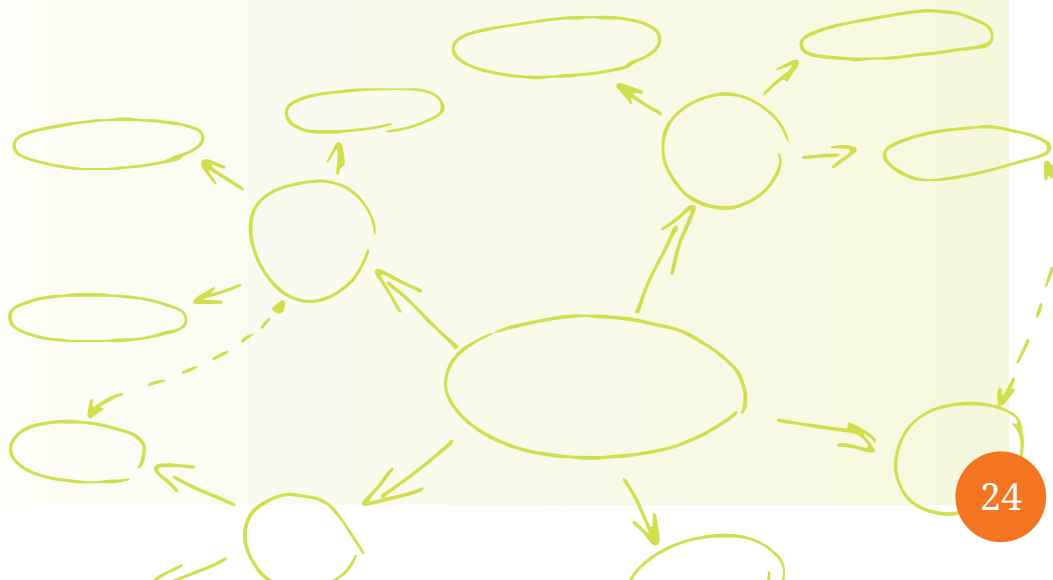
Dèan rannsachadh mu aon de na fèisean a leanas: Blas, Am Mòd Nàiseanta Rìoghail, Fèis Cheilteach Innse Gall, Fèis Dhùn Èideann, Piping Live no Celtic Connections. Dèan taisbeanadh no powerpoint dhan chlas mun fhèis a thagh thu. Faodaidh tu agallamhan/pìosan film/dealbhannan a chleachdadh. Gheibhear fiosrachadh gu leòr mu gach fèis air an eadar-lìon.

Dèan agallamh ri neach san sgoil agad a tha math air seinn no air ionnstramaid a chluich. Faigh a-mach mar a thòisich e/i a' gabhail ùidh ann an ceòl, mu na dòighean anns an tàinig na sgilean aige/aice air adhart agus mu na duilgheasdan a bha a' nochdadh aig amannan. Faodaidh sibh a dhol ann am buidhnean airson ceistean freagarrach a thaghadh. Clàraibh na h-agallamhan agus faodaidh sibh obair càch a chèile a mheasadh.

Ullaich òraid bheag (mu dheich mionaidean a dh'fhaid) dhan chlas air a' chuspair, 'Na Sgilean Ciùil Agamsa'. (Faodaidh tu òraid a dhèanamh mur eil sgilean ciùil idir agad agus feuch gum bi i caran èibhinn). Dèan notaichean ro-làimh airson do chuideachadh. Mas e do thoil, faodaidh tu mapa-inntinn a chleachdadh. Faodaidh an clas òraidean càch a chèile a mheasadh.

Sgrìobh lèirmheas air consairt no fèis aig an robh thu o chionn ghoirid. Inns far an robh an consairt agus cuin a bha e ann. Thoir iomradh air an fheadhainn a bha a' seinn/cluich agus thoir do bheachd air dè cho math 's a bha iad. Inns mu rudan a chòrd riut agus rudan nach robh cho math.

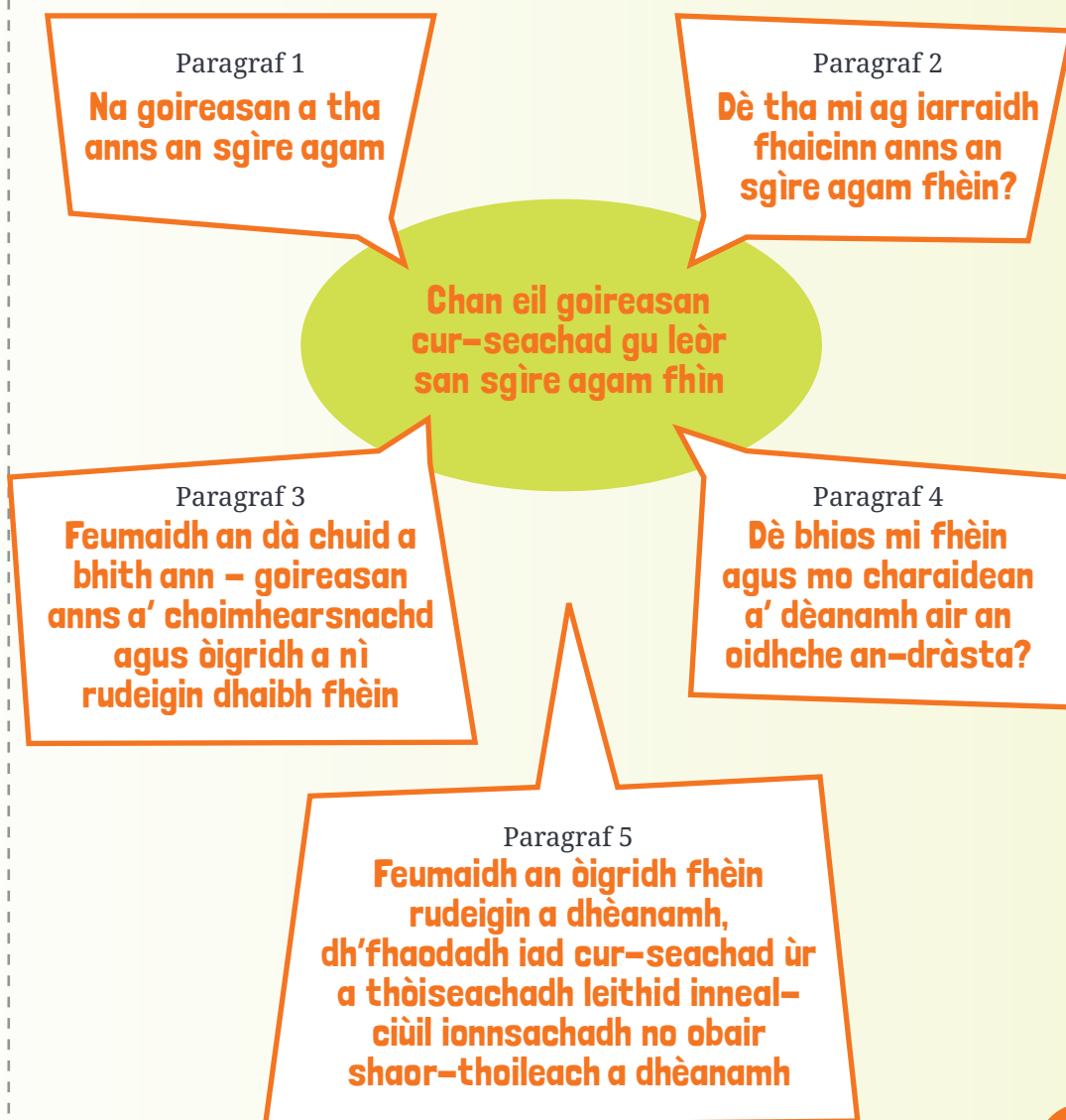
Mapa-inntinn air a' chuspair 'Chan eil goireasan cur-seachad gu leòr san sgìre agam fhìn'

Bho BBC Bitesize:

<http://www.bbc.co.uk/education/guides/z769q6f/revision>

An seo, chì thu plana a chruthaich sgoilear, Alasdair, gus a chuideachadh ann a bhith a' cur nan smuaintean aige ann an structar a tha freagarrach agus cuideachail dha:

ÙGHDARRASAN IONADAIL A' BROSNACHADH NA GÀIDHLIG

- Leughaibh an earrann a leanas.
- Dèanaibh nota de fhaclan/abairtean sam bith air nach eil sibh eòlach agus bheir an tidsear seachad mìneachadh far a bheil sin iomchaidh.
- Nuair a tha tuigse agaibh air a h-uile facal, dèanaibh an gnìomh labhairt a thathar a' moladh aig an deireadh.

<http://www.argyll-bute.gov.uk>

A' tarraing aire gu cànan is cultar na Gàidhlig ann an Earra-Ghàidheal is Bhòid

Tha barrachd dhaoine ag ionnsachadh mu chànan is cultar na Gàidhlig ann an Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid ri linn nan cothroman ùra a tha gan cruthachadh tron Ionad Gàidhlig, 'Furan'.

Suidhichte anns An Òban, ach a' lìbhrigeadh thachartasan air feadh Earra-Ghàidheal, tha faisg air bliadhna bho chaidh Furan fhosgladh gu h-oifigeil le Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid agus tha barrachd is barrachd dhaoine a' faicinn an ionaid mar ghoireas dhan a choimhearsnachd gu lèir.

Le cudrom ga chur air a bhith a' tàladh an àireimh is motha de dhaoine 's a ghabhas, tha an obair leasachaidh anns a bheil Furan an sàs ag amas air luchd-labhairt na Gàidhlig is luchd-ionnsachaidh, clann is inbhich, a' tabhann àrainneachd àbhachdach is neo-fhoirmeil airson a bhith ag ionnsachadh agus a bhith a' gabhail pàirt ann an tachartasan eadar-dhealaichte.

Stèidhich a chomhairle Furan – a tha a' ciallachadh “fàilte chridheil bhlàth” – anns an Fhaoilleach 2014 mar chomharra air a' phàirt bhunaiteach a th' air a bhith aig a' Ghàidhlig ann an eachdraidh is ann an cultar Earra-Ghàidheal is Bhòid agus gus cuideachadh ann a bhith a' dìon a' chànan agus daoine a bhrosnachadh gu bhith a' cleachdadh na Gàidhlig.

http://www.argyll-bute.gov.uk

A' tarraing aire gu cànan is cultar na Gàidhlig ann an Earra-Ghàidheal is Bhòid - a' leantainn

Tha Furan an sàs ann an roghainn farsaing de thachartasan mar chèilidhean, seiseanan Bookbug dà-chànanach airson clann agus pàrantan, farpais-cheist mhìosail, buidhnean còmhraidh agus seiseanan de dh'òrain, rannan is sgeulachdan do chlann òga. Tha Furan cuideachd na ionad-storais is rannsachaidh agus na àite-tadhail do neach sam bith anns a bheil ùidh anns a' chànan agus a' chultar.

Tha an àireamh dhaoine a tha a' tadhal air Furan a' lorg comhairle is cuideachadh a' dol am meud gu mòr – mar an neach à Sydney a bha airson facal no dhà Gàidhlig ionnsachadh fhad 's a bha e air saor-làithean anns an Alba, agus am pàrant a bha a' lorg oideachadh dha a mac a bha a' gabhail pàirt anns a' Mhòd Nàiseanta Rìoghail ann an Inbhir Nis.

Tha am Plana Gàidhlig aig Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid ag amas air a bhith a' leudachadh agus a' sanasachd an àireamh sheirbheisean is ghoireasan a tha rim faotainn tro mheadhan na Gàidhlig agus a bhith ag àrdachadh an àireimh de dhaoine a tha a' bruidhinn, a' leughadh agus a' sgrìobhadh na Gàidhlig.

Tha planaichean ann airson a bhith a' leasachadh chothroman ann am Muile agus ann an Ceann Loch Chille Chiarain anns an àm ri teachd.

(Bho làrach-lìn Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid - <http://www.argyll-bute.gov.uk>)

Labhairt

Ullaich airson pàirt a ghabhail ann an còmhraidh Gàidhlig anns a' chlas, air a' chuspair a leanas: 'Nam bithinn nam chomhairliche, dè dhèanainn airson a' Ghàidhlig agus an cultar a bhrosnachadh agus a leasachadh anns an sgìre agam?'

Na biodh eagal ort càineadh a dhèanamh air an ùghdarras ionadail agaibh fhèin airson mar a tha iad air a bhith a' dèiligeadh ris a' Ghàidhlig gu ruige seo. Faodaidh tu cinn a chleachdadh, me Foghlam, Tachartasan sa Choimhearsnachd, Poileasaidh na Gàidhlig sa Chomhairle, Follaiseachd na Gàidhlig san Sgìre.

CUIMHNICH

STIÙIREADH NAN OILEANACH (SQA)

Tha an stiùireadh seo co-cheangailte ris a' chòmhradh aig Ìre Nàiseanta 5 ann an Gàidhlig.

LABHAIRT ANN AN GÀIDHLIG

Tha an Còmhradh airidh air 30 comharra. Tha na comharra sin a' riochdachadh 30% de na comharra gu lèir airson a' chùrsa. Tha an cùrsa air a mheas aig ìrean A – D.

Tha an còmhradh a' measadh nan sgilean, an eòlais agus na tuigse a leanas:

- comas air sgilean labhairt a chleachdadh ann an còmhradh
- tuigse agus eòlas a chur an cèill co-cheangailte ri dualchas na Gàidhlig no cultar Gàidhlig an là an-diugh

Innsidh an neach-measaidh dhut ciamar a bhios am measadh air a dhèanamh agus mu ghnìomhan sònraichte a dh'fheumar airson am measadh a dhèanamh.

Anns a' mheasadh seo, feumaidh tu pàirt a ghabhail ann an còmhradh Gàidhlig. Bu chòir don chòmhradh mairsinn mu 6 mìonaidean airson cothrom a thoirt dhut sealltainn gu bheil thu comasach air pàirt a ghabhail ann an còmhradh Gàidhlig, a' cleachdadh cànan mionaideach. Faodaidh tu modhan cànan eile a chleachdadh ma thogras tu. Bidh a' chuid mhòr den fhiosrachadh stèidhichte air nithean fìor agus bheir thu seachad beachdan agus barailean cuideachd. Faighnichidh tu ceistean iomchaidh cuideachd.

Tron mheasadh, faodaidh tu suas ri còig cinn a chleachdadh le ochd facail anns gach ceann, a-mhàin airson cuimhne a chuideachadh.